

GESTIUNEA ȘI COORDONAREA TURISMULUI FLUVIAL ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ

MANAGEMENT AND COORDINATION OF RIVER TOURISM IN THE EUROPEAN UNION

CZU: 338.48(4)EU

Danaia BEȚIVU,
doctorandă, Universitatea Liberă Internațională din Moldova

SUMMARY

The river tourism is a successful model of the river networks valorization, especially by Western European countries. Its emergence was driven by a strong political will and public action. The vulnerable, multidisciplinary, and often multinational, nature of the river domain requires complex management.

This article aims to study the management and coordination of the river tourism in the European Union.

Keywords: management, coordination, river tourism, river network.

REZUMAT

Turismul fluvial reprezintă un model de succes de valorificare a rețelilor fluviale, în special, în țările din Europa Occidentală. Apariția sa a fost determinată de o puternică intenționalitate politică și acțiune publică. Caracterul vulnerabil, pluridisciplinar și, de multe ori, multinațional al domeniului fluvial necesită o gestiune complexă.

Acest articol are ca scop studiul modului de gestionare și coordonare a turismului fluvial în Uniunea Europeană.

Cuvinte-cheie: gestiune, coordonare, turism fluvial, rețea fluvială.

Introducere. Turismul fluvial reprezintă o totalitate de activități turistice pe cursurile de apă, canale (croaziere, plimbări cu barca, nautism de proximitate etc.) și malurile acestora (pescuit recreativ, drumeții, ciclism etc.).

Apărut ca formă de turism ocazională încă în secolul al XVII-lea, turismul fluvial se consolidează în a II-a jumătate a secolului al XX-lea, ca urmare a neutilizării în scopuri de transport a căilor fluviale înguste, printr-o puternică intenționalitate politică. În prezent această formă de turism câștigă tot mai mult teren, în special în țările-membre ale

Uniunii Europene, reprezentând un model de succes de valorificare a rețelilor fluviale. În 2017, în destinațiile fluviale majore ale UE cum sunt râurile Rin, Dunăre, Tamisa, Loire, Sena, Canalul celor două mări și altele, au fost vizitate de aproximativ 131 mln. de turiști.

Gestiunea și coordonarea turismului fluvial în Uniunea Europeană. Gestiunea, reglementarea și coordonarea turismului fluvial în Uniunea Europeană sunt îndeplinite de către entități internaționale și entități publice. Entitățile internaționale au în gestiune bazinele hidrografice internaționale. Entitățile publice gestionează corpurile

acvatice naționale.  n cazul în care acestea au pe teritoriul național un tronson fluvial internațional se află în subordonarea entit  ii gestionare a întregului bazin hidrografic.

Entit  i internaționale. Principalele entități gestionare ale re etelor fluviale din UE sunt CEE-ONU (Comisia Economică pentru Europa a Organiza iei Na iunilor Unite), CD (Comisia Dunării), CCNR (Comisia Centrală pentru Naviga ia pe Rin)  i ISRBC (Comisia Internațională a bazinului hidrografic al r ului Sava). CEE-ONU este o instituție paneuropeană responsabilă  i de transportul fluvial. Ea are cea mai mare sferă de aplicare geografică, dar rezolu iile sale nu sunt obligatorii pentru statele-membre. Mai mult dec t at t, are cel mai scăzut nivel de armonizare. CCNR, de i are cel mai mic domeniu geografic de aplicare, are cel mai înalt nivel de armonizare. Un motiv pentru aceasta decurge din regulamentele sale obligatorii. Recomandările CD  i Regulile ISRBC sunt similare rezolu iilor UNECE - ambele sunt lipsite de obligativitate.

 n ciuda suprapunerilor evidente, nu există o ierarhie clară între cele cinci cadre de reglementare. Statele-membre ale UE sunt obligate prin directivele UE, în timp ce statele-membre ale CCNR sunt legate de regulamentele CCNR. CCNR  i Comisia UE au un acord special, care stabile te nivelul de cooperare dintre cele două. Aranjamentul administrativ din 2013 privind un cadru de cooperare între Secretariatul CCNR  i Direc ia Generală Mobilitate  i Transport a Comisiei Europene (DG Move) stabile te domeniile, formele  i con inutul cooperării. Expertiza CCNR este recunoscută de DG Move în măsura în care se referă la elaborarea  i adoptarea la nivel tehnic a standardelor în naviga ia interioară.  n această măsură, UE se bazează pe dispozi iile CCNR pentru a- i  mbun t  i cadrul de reglementare. Statele-membre care nu sunt membre ale UE nu sunt obligate să respecte directivele UE  i sunt for ate să renun e la propriile reglementări pentru a stabili o for   obligatorie. Acest lucru

nu înseamnă că cadrele de reglementare din Moldova, Federa ia Rusă sau Ucraina nu sunt în ordine. Pe l ng  faptul că au la dispozi ie pe pia a internă reglementări privind transportul pe apele interioare, aceste   ri se pot baza pe CCNR, CD  i ISRBC în vederea cooperării între ele pentru a realiza o armonizare.

Entit  i publice.  n UE există entități care coordonează turismul fluvial la nivel comunitar, cu precădere unele activități. Cele mai importante sunt Alian a europeană a pescarilor de agrement (EAA), Asocia ia europeană a croazierelor fluviale (IG RiverCruise), Federa ia europeană de rafting (IRF) etc. Aceste entități nu au putere legislativă, însă promovează, reprezintă interesele companiilor-membre  i elaborează sau participă la elaborarea directivelor  i a strategiilor de dezvoltare pentru activit  ile turistice care le vizează.

 n Uniunea Europeană, autoritățile publice, în frunte cu Statul, joacă un rol major în transformarea unui fluviu în destina ie turistică. Acestea deleagă alte entități responsabile de gestiunea  i mentenanța cursurilor fluviale.

De-a lungul anilor, a avut loc o trecere de la o guvern n  publică a re etei fluviale la o guvern n  difuză, divizată între administra ia publică, sectorul privat  i alți actori sociali: astfel, s-a creat un model de re ea, rezultat al interac iunii dintre actorii publici  i privați, în rapoarte de subordonare, tipice normativelor impuse de către autoritățile publice, c t  i pe orizontală, caracteristice rela iilor de cooperare pentru punerea în aplicare a proiectelor de valorificare  i promovarea turistică a fluviilor.

Entitățile publice au ca scop elaborarea strategiilor de dezvoltare a turismului fluvial în aria lor de competen   i identificarea direc iilor de ac iune care să modeleze  i să sublinieze caracteristicile mediului, să întărească rela iile de colaborare care creează valoare  i efecte pozitive asupra pozi ion rii competitive a destinației.

Tabelul 1. Gestiunea turistică în principalele destinații fluviale din Uniunea Europeană.

Destinațiile	Actorii care gestionează și reglementează turismul fluvial
Rețeaua fluvială franceză	VNF, consiliile regionale, instituțiile internaționale.
Rinul	Comisia Centrală pentru Navigația pe Rin (instituție internațională), instituțiile publice naționale (VNF etc.).
Tamisa (Regatul Unit)	British Waterways (instituție publică), Environment Agency (instituție publică), River Thames Alliance (entitate mixtă public-privată), Port of London Authority (societate publică) etc.
Ebru (Spania)	Patronatul pentru turism din regiunea Tarragona (Terres de l'Ebre), Institutul pentru dezvoltarea terenurilor râului Ebru (Istituto per lo sviluppo delle contrade dell'Ebro - IDECE).
Regiunea Brandenburg (Germania)	DTB (instituție publică).
Dunăre (Germania, Austria, Slovacia, Ungaria, Croația, Serbia, România, Bulgaria, Ucraina, Moldova)	Comisia Internațională de turism pe Dunăre (instituție finanțată de statele-membre), Centrul de proiectare a Dunării (cooperare publică-privată), Comisia Internațională a protecției fluviului Dunăre [ICPDR] (instituție transnațională), Autoritatea Rezervației Biosferei din Delta Dunării (instituție publică).
Pad (Italia)	Autoritatea bazinului hidrografic Pad, autoritățile a 13 provincii riverane, Sistemul turistic Pad din Lombardia.

Sursa. Realizat de autor, adaptare după Giaccardi & Associati.

Administrațiile locale au avut, inițial, un rol decisiv în politicile de dezvoltare a căilor navigabile, dar odată cu afirmarea turismului fluvial, companiile și alți actori de agregare au devenit mai relevanți și capabili să influențeze politicile de dezvoltare turistică a destinației. Dimpotrivă, în destinații turistice afirmate prin alte tipuri de turism de masă, cum ar fi turismul balnear sau cultural, operatorii de turism și turismul fluvial au un rol secundar.

În tabelul de mai jos prezentăm

principalele entități gestionare ale turismului fluvial în destinațiile fluviale de top din Uniunea Europeană. Printre operatorii privați, doar companiile de o importanță majoră sunt în măsură să influențeze guvernanta în mod direct. Companiile mai mici participă, de obicei, la guvernare prin participarea la consorții și asociații.

În majoritatea țărilor europene există o entitate publică responsabilă de gestionarea și mentenanța cursurilor acvatice, care este

decisivă în procesul de planificare. Av nd în vedere faptul că sistemele fluviale pot fi foarte mari, str b t nd teritoriile mai multor   ri, este potrivit ca dezvoltarea unui sistem eficient să urmeze un proiect de planificare unitar, bazat pe direc ii  i proceduri standardizate. Cu toate acestea, în alte cazuri, o singură entitate de management este solu ia cea mai potrivita de organizare.

Tabelul 2 arată, a adar, că în Fran a  i în

Germania sunt destina ii fluviale afirmate, ale căror autorita i publice au roluri  i atribu ii bine determinate, în timp ce, în Italia, turismul fluvial este la o etapă incipientă, fără un ecou pronun at la nivelul politic național, cu autorita i publice gestionare create ca rezultat al ac iunilor publice locale  i atribu ii specifice. Totodată, tabelul de mai sus scoate în eviden   institu ionalizarea sistemului de re ele fluviale franceze.

Tabelul 2. Benchmark privind gestiunea turistică în destinațiile Fran a, Germania  i Italia.

Destina�ie Responsabilit�	Canal du Midi, Fran�a	Meclemburgo, Germania	Regiunile Veneto �i Friuli, Italia
Gestiunea re�elei fluviale.	VNF.	WSV.	Numeroase entita�i autonome locale cu competen�e specifice.
Promovarea re�elei fluviale.	VNF.	DTV.	Ini�iative ale administra�iei locale.
Strategii de comunica�ii publice teritoriale.	VNF, asociații, operatori.	DTV, birouri de promovare turistică regională �i locală, asociații.	Grupul de ac�iune locală Venezia Orientale, Birouri de promovare a turismului ale regiunii Friuli Venezia Giulia �i ale provinciei Veneto, operatori.
Promovarea comun�a a sistemului de căi navigabile.	VNF, operatori �i intermediari turistici privați, birouri de promovare turistică regională �i locală, asociații.	Operatori �i intermediari turistici privați, birouri de promovare turistică regională �i locală, asociații, portaluri web.	Operatori �i intermediari turistici privați.
Guvernarea sectorului.	VNF, companii internaționale, asociații.	Entita�i publice.	Absen��.
Strategii orientate către durabilitatea socială �i a mediului.	Există.	Există .	Există în manieră localizată.

Guvernanța turistică larg împărțită între actorii publici și privați care se găsesc în destinații turistice afirmate la nivel internațional, în timp ce o guvernare mai centralizată, constând din entități publice, sunt prezente în zonele în care oferta industriei turistice nu este încă stabilită și este compusă, în principal, din operatori locali de dimensiuni mici și mijlocii.

Concluzii:

- Gestiuena, reglementarea și coordonarea turismului fluvial în UE sunt îndeplinite de către entități internaționale și entități publice.
- Principalele entități gestionare ale

rețelelor fluviale din UE sunt CEE-ONU, CD, CCNR și ISRBC. În Uniunea Europeană, autoritățile publice, în frunte cu statul, joacă un rol major în transformarea unui fluviu în destinație turistică. Acestea delegă alte entități responsabile de gestiunea și mentenanța cursurilor fluviale.

- În unele destinații consacrate se înregistrează o tendință de instituționalizare a turismului fluvial (Franța, Irlanda, Regatul Unit). Organizarea turismului fluvial este realizată, în general, cu excepția croaziștilor, de companii mici și mijlocii care operează, în principiu, la nivel local, regional și național, mai rar internațional.

BIBLIOGRAFIE

1. UNESCO-IHE. International cooperation on the river Rhine [online], Paris: octombrie 2010. În: https://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/water/cadialogue/docs/Almaty_Oct2010/Eng/Hofstra_Eng.pdf (vizitat la 02.06. 2018).
2. CEE - ONU. Guidelines on the application of Resolution No. 40 and consolidation of SC.3 resolutions on recreational navigation [online]. Geneva: 13–15 februarie 2013 În: <https://www.unece.org/fileadmin/DAM/trans/doc/2013/sc3wp3/ECE-TRANS-SC3-WP3-2013-07e.pdf>» (vizitat la 19.09.2018).
3. CEE-ONU. Amendments to Resolution No. 52 on the European Recreational Inland Navigation Network [online], ECE/TRANS/SC.3/164/Rev.1. Geneva și New York, 2013 În: http://www.unece.org/fileadmin/DAM/trans/doc/2013/sc3wp3/ECE-TRANS-SC3-164-Rev1e_01.pdf (vizitat la 19.08.2018).
4. EPRS. The Cost of Non- Europe in the Single Market in Transport and Tourism. Bruxelles: 2014. 128 p. ISBN: 978-92-823-5567-1
5. GIACCARDI & ASSOCIATES. KPL - Knowledge Po Leadership, analiza strategică pentru dezvoltarea turistică a râului internațional Pad. 2009 În: <http://www.giaccardiassociati.it/2011/06/30/ricerca-kpl-knowledge-po-leadership/> (vizitat la 21.02.2019).

Prezentat: 21 mai 2019.

E-mail: danaverdes@yahoo.com